

EL PARLAMENT DE CATALUNYA: PASSAT I PRESENT

Caldes de Montbui, 9 d'abril de 2010

Molt bona tarda, molt honorables presidents Rigol i Barrera, senyor alcalde, alcaldessa, regidores i regidors, president de la fundació i de l'associació, senyores i senyors, en primer lloc permetin-me dir-los i confessar-los que, per a mi, és un honor –sempre és un honor participar en un acte organitzat per la societat civil, però avui especialment–, perquè compartir aquest acte amb els presidents Barrera i Rigol penso que, en fi, no és habitual, no acostuma a passar, i poder reflexionar tots tres en públic i, per tant, posar uns quants pensaments en veu alta no deixa de ser interessant.

També agrair la invitació i felicitar la iniciativa per aquest cicle 'Parlem de Catalunya', entre altres coses perquè jo crec en la política, i crec en la política en majúscules. I quan dic això molta gent ja automàticament posa el xip del partit: "Si creu en la política, creu en..." No, crec en la política en majúscules! I fer això que vostès fan, organitzar cicles per parlar de Catalunya, per parlar del país, per reflexionar sobre cap on va aquest país, justament és fer política.

La política té una part noble, una part molt important, que és una part noble, i que no reivindicuem prou. La política és indispensable per fer funcionar la democràcia. I la democràcia –no ho oblidem– és el millor sistema per fer funcionar una societat. De vegades diem que és el menys dolent: no és veritat, és el millor, perquè entre altres coses no se n'ha inventat cap altre. En tot cas, els que s'han inventat més val ni pensar-hi, no? Per tant, hem de ser conscients d'això i hem de donar valor a la democràcia i a la política.

Centrant-me en el tema. Permetin-me que faci alguna reflexió una mica a cavall de tot plegat: de passat, de present i de futur. Voldria dir d'entrada que coincideixo absolutament, plenament, pràcticament fil per randa, amb tot el que han dit els dos expresidents, tant el president Barrera com el president Rigol, i d'alguna manera no és casual, entre altres coses perquè hi ha un sentit institucional –que hi han fet referència també, especialment el president Rigol– que fa que aquest Parlament hagi tingut una continuïtat històrica des de molt de temps enrere. La carta a què feia referència que em va passar a mi el president Rigol i que després jo donaré a la persona que em succeeixi en el càrrec a la presidència del Parlament és un exemple de tot això.

Però jo crec que no tan sols això, sinó que també hi ha una certa manera de fer, una certa manera d'actuar i que, aquest sentit institucional, el Parlament l'ha garantit històricament, i a més a més penso que és un dels tresors que tenim i que hem de salvaguardar més. Per això és lògic, té sentit que tots tres haguem coincidit molt en el que volem expressar.

Les presidències del Parlament han sabut mantenir aquest sentit institucional i, per tant, en fi, jo crec que cadascú ha hagut d'assumir una època que no era senzilla, que totes han tingut les seves característiques. El president Barrera ens explicava, per exemple, que l'any 1980, que et trobes amb un edifici que només en pots ocupar una part, que hi ha uns precedents històrics que has de pràcticament inventar com ha de funcionar el Parlament, un moment històric apassionant, d'altra banda; o el president Rigol, que comença a produir canvis..., primer que és el primer president que té tot l'espai disponible, i que, per tant, ha d'engegar el procés del nou edifici, com ha de funcionar, i també que arriba al segle XXI, amb tot el que això implica. I, per exemple, el Canal Parlament, que avui dia és una eina indispensable perquè el Parlament s'entengui com a tal, és el president Rigol qui l'engega.

Des d'aquest punt de vista, penso que tots hem tingut, d'alguna manera, el nostre repte particular de la legislatura, però que aquest repte existia i era gràcies que abans hi havia hagut tot un seguit d'activitats, d'actituds, de maneres de fer, de funcionar, de programes, que ens han anat portant a una evolució.

Per tant, jo crec que això té un gran mèrit. En el fons, hi ha hagut un fil, fil que ha anat travessant les legislatures, i que ha permès avançar. I que ha permès avançar justament perquè tots hem donat suport a aquest fil per tirar endavant i mai hem prescindit del que havien fet els anteriors presidents, les anteriors meses; al contrari, sempre hem sabut aprofitar el que havien fet per projectar encara més la institució.

Jo crec que la política ha de canviar molts paràmetres. Abans el president Rigol ens feia unes reflexions que compartim especialment; per exemple, en el tema de la llei electoral, que és una de les espines clavades més grosses que penso que té la democràcia en el nostre país, i especialment el Parlament, que és qui l'ha de fer. Però també, al mateix temps, si hem anat evolucionat i hem anat avançant justament és gràcies a aquesta fidelitat i gràcies a fer una cosa que jo crec que serà fonamental en el futur de la política, en la manera de fer política el segle XXI, però que aquí hem anat practicant, que és sempre estar disposats a aprendre del que ens ensenyen.

I, personalment, haig de dir que jo he après moltíssim dels presidents que he conegut. Amb el president Barrera no vaig ser diputat quan ell era president, però per qüestió de militància i de col·laboració en el mateix partit. Però jo vaig ser diputat

amb el president Xicoy, vaig ser membre de la mesa amb el president Reventós, i vaig col·laborar, també des de la mesa, amb el president Rigol. I he après tant d'ells! Per tant, són un referent. I aquesta capacitat d'aprendre no és que Ernest Benach la tingui, sinó que jo penso que això s'ha instal·lat també en la manera de funcionar.

Per tant, aquesta capacitat de compartir, de saber que treballem plegats en moltes coses i que hem de ser capaços de poder-nos entendre, és un tresor, és un valor que hem de continuar defensant, protegint i projectant de cara al futur.

Apunto alguns temes justament de present, que també estan molt projectats en el futur. És evident que el Parlament ha canviat. Estic d'acord amb el president Barrera quan deia que el nostre Parlament és un Parlament que, justament, té un sentit institucional i que, a diferència d'altres parlaments, hem mantingut aquest sentit.

Els explico una anècdota. Recordo que en una conferència que vaig fer, em van presentar, vam tenir un debat després amb la gent... Això també passa molt a les escoles que visito, quan explico com funciona el Parlament i tot això em diuen: "Els diputats es porten malament?" "Quan un diputat es porta malament, què fa vostè?" "Quan algú altera l'ordre, què fa?" I jo els dic sempre el mateix: no he hagut de fer mai res, però ells tampoc. És a dir, no hi han precedents d'expulsió d'un diputat de la cambra catalana en aquests trenta anys. En canvi en altres cambres sí. I amb això no vull dir que siguem ni millors ni pitjors; dic que, amb la nostra manera de fer i de funcionar, aquest és un valor que hem de conservar al màxim.

Per tant, des d'aquest punt de vista i des d'aquest reforç del respecte institucional, jo els asseguro que moltes vegades l'ordre a la cambra es refà amb una mirada, estrictament amb una mirada. Això no és mèrit de qui fa la mirada, això és mèrit de la consciència que tots plegats tenim que allò és molt important i que no podem fer segons quines coses. Jo, en fi, prego, desitjo i m'agradaria molt que això continués de cara al futur.

Els he parlat abans del Canal Parlament com un element de modernitat que el president Rigol va engegar i que ara és indispensable. Ja no es podria entendre el Parlament sense el Canal Parlament. I quan es va engegar era una aventura. Recordo, a més a més, que vam visitar diversos països per veure com funcionaven els respectius canals parlaments, si era tot encara una novetat, què passarà. Va tenir el gran mèrit de fer-ho a partir del consens amb els grups parlamentaris, que allò no era la televisió de ningú, senzillament era la televisió del Parlament i com a tal havia de funcionar, amb criteris objectius, professionals. I allò que començava com una experiència televisiva, pràcticament, ara és una experiència de comunicació molt important, perquè la societat ha evolucionat i això també ho ha fet evolucionar.

Per tant, en aquesta línia, en aquest fil ens hem anat projectant de cara al futur. I a mi m'agradaria plantejar o explicar una mica el present més immediat i, sobretot, quins són els elements de futur.

Després tornarem al Canal Parlament, però permetin-me alguns apunts molt ràpids. Per exemple, el tema de la reforma del reglament del Parlament. El reglament del Parlament és la nostra norma interna bàsica de funcionament. Si no hi ha un reglament no te'n surts, i el reglament és molt sagrat.

En aquest sentit, em fa molta gràcia perquè ara hi ha un debat a l'estat espanyol que si els diputats del Congrés hauran de treballar els mesos de juliol i gener. Nosaltres ja fa uns quants anys que ho fem, i vostès n'havien sentit a parlar mai, d'això? Doncs, ho fem, i ja està. Potser forma part del caràcter dels catalans, que considerem que el treball és un valor, més que no un càstig, però és així.

Justament, la reforma del reglament, que no té cap mena de transcendència en la població, sí que la té en el funcionament –el bon funcionament– de la casa. I coses com aquesta, d'habilitar els mesos..., acabar amb aquest concepte de les vacances parlamentàries, que semblava que els diputats tinguessin aquí vacances..., en fi, que fossin els més privilegiats del món. Acabar amb tots aquests conceptes, normalitzar molt la feina del diputat i, justament, aprofitar el juliol i el gener com a períodes hàbils, ha ajudat també d'alguna manera a normalitzar aquestes situacions.

La reforma del reglament ha provocat també mecanismes parlamentaris més àgils, donar més veu a la gent. Per exemple, en el procés d'elaboració d'una llei, en aquest moments ja es dona veu directa a ciutadans i ciutadanes a partir de les compareixences que es puguin fer. Obre portes que fins i tot això es pugui fer a través de la xarxa, i aquí hi estem treballant molt –també ho explicaré després. Per exemple, tot el tema de les iniciatives legislatives populars que d'alguna manera són molt més senzilles que en altres àmbits. Després, aquesta és una reflexió que hem de fer també..., admetem moltes ILP, però després no n'aprovem cap. És clar, si fem ILP..., no es tracta d'aprovar tot el que ens portin, però es tracta de ser una mica sensibles també a aquestes qüestions, i per tant forçar..., posem l'eina, però a partir d'aquí hem de forçar el diàleg amb la societat.

Per tant, la reforma del reglament com un element important dintre la dinàmica interna del Parlament ens ha servit per modernitzar, per perfeccionar sistemes, per ser més eficients. De vegades sembla que només les empreses puguin ser eficients, i no; l'eficiència també és un valor que les administracions s'han d'aplicar, i en aquest cas el Parlament ho ha de fer amb el màxim rigor.

A partir d'aquí, una altra qüestió. El segle XXI què ens porta també? Ens porta demandes de la societat de més proximitat. El president Rigol ho expressava en la llei electoral, en la necessitat d'una nova llei electoral que ens permetés aquest contacte directe ciutadà-polític, i això ho hem de fer en molts àmbits.

A partir d'aquí, potenciar molt més l'obertura de portes del Parlament. Al Parlament, a poc a poc, ha anat 'in crescendo' tot el que eren les visites al Parlament. A partir d'aquí, les visites de les escoles al Parlament. En fi, tot això, si poguéssim explicar les estadístiques, vostès veurien que és una franja que es va ampliant, ampliant, ampliant, i en aquests moments jo penso que tenim una política d'obertura de portes important.

Per posar un exemple només: l'any passat van passar més de quaranta mil alumnes pel Parlament –més de quaranta mil nois i noies del país que van venir a visitar el Parlament. I no van venir a visitar: "Oh, que bonic!" No, no, van venir a visitar-lo amb un crèdit pedagògic, amb una feina a fer que havien preparat prèviament a l'escola, etcètera.

Per tant, donar a conèixer, explicar què és el Parlament, intentar imbuir aquest sentit que abans expressava el president Barrera i que la gent se sent el Parlament com una cosa seva i l'estima. Per tant, jugar al màxim amb aquesta sensibilitat, amb aquesta sensació, també penso que això ho hem anat aconseguint.

I fixin-se una altra vegada que tornem amb aquesta línia de continuïtat, que gràcies al que s'ha fet anteriorment hem pogut anar avançant passos en cada legislatura.

En aquest sentit també hem anat incrementant, facilitant al màxim la feina dels diputats i les diputades.

El tema, com deia abans, de les escoles, l'hem anat evolucionant, fins al punt que ara també no tan sols ens visiten els escolars, sinó que nosaltres –en aquest cas, el president– visita les escoles i els instituts de Catalunya. Ens hem mort d'èxit, d'alguna manera, amb aquest programa, perquè penso que podríem fer, a hores d'ara ja, tres o quatre legislatures seguides de visites del president del Parlament de tanta demanda com hi ha hagut. Per tant, és un element viu i que haurà d'anar evolucionant.

Bé, a part d'això, un altre segon element també molt important que és obrir el Parlament des de la virtualitat. El segle XX ens va portar internet, el segle XXI és l'explosió d'internet en tots els àmbits de la vida, i a la política també. I per tant hem de ser capaços d'implementar això al Parlament. Per això deia abans que era tan important haver fet el Canal Parlament en el seu moment, perquè ara el Canal

Parlament també és internet. I en aquests moments es pot seguir qualsevol cosa que passi al Parlament, sigui un ple, sigui una comissió, sigui una roda de premsa d'un portaveu, sigui una compareixença, sigui un acte que es fa al Parlament –perquè també hem anat incrementant el nombre d'actes que la societat civil ha volgut fer al Parlament de Catalunya. I això es pot seguir tot en directe, a través de la xarxa, en aquests moments.

Dues anècdotes. I a més a més m'agrada explicar-les perquè volen dir que això que a la gent no li interessa la política no és veritat. A la gent li interessa la política quan la política es fa ben feta, i sobretot quan afecta coses que li passen i que, d'alguna manera, el condicionen.

Quan compareix Delta Zero, el bomber responsable de l'incendi d'Horta de Sant Joan a la comissió, en una comissió d'investigació pública, que es transmet per la tele, hi ha una punta en aquell moment de més de quaranta mil persones connectades a la web del Parlament que estaven veient allò. Poca broma, eh? Més de quaranta mil persones connectades a través d'internet veient aquell senyor com s'estava explicant davant de la comissió. És a dir, si la política no interessés, no hi hauria quaranta mil persones enganxades a l'ordinador veient el que estava dient aquell senyor al Parlament.

I això ens ha de fer pensar també, ens ha de fer reflexionar que hi han oportunitats en aquest sentit, no?

Segona anècdota. Les noves tecnologies han entrat en el debat parlamentari també. Hi han molts diputats que en aquests moments utilitzen xarxes socials i, per tant, fem un debat que passa lluny del Parlament, però que després té continuïtat a la xarxa. Recordo, per exemple, un debat que hi va haver sobre l'impost de successions, que va ser un moment en el Parlament, que va durar cinc minuts, que era la pregunta i la resposta, però aquell debat va durar dies a la xarxa, i va sortir arran justament d'una pregunta que s'havia fet al Parlament. I a partir d'aquí va tenir continuïtat i, a més a més, hi va haver interacció entre el ciutadà i el polític.

Per tant, tot això que és una realitat ho hem de saber aprofitar i ho hem de saber fer ben fet. Jo crec que aquí tenim una gran oportunitat de millorar molt els funcionaments o els mecanismes de la democràcia al nostre país. Aquí hem fet un esforç molt important també amb tot el que és internet, amb un projecte que es diu Parlament 2.0 i que, en fi, jo crec que això cada vegada anirà a més.

Acabo, i permetin-me que ho faci parlant, fent alguna reflexió del Parlament des del punt de vista polític.

Efectivament, demà farà trenta anys que es va restituir el Parlament de Catalunya, que el president Barrera va ser escollit president del Parlament –de fet, ho vam celebrar fa pocs dies amb un ple solemne. Vam triar una data entre el 20 de març del 1980, que era el dia de les primeres eleccions al Parlament de Catalunya, i el 10 d'abril, que és la data de constitució, i vam fer un ple solemne en què, evidentment, els presidents dels grups parlamentaris, el president de la Generalitat i jo mateix vam fer el corresponent discurs, la corresponent reflexió dels trenta anys d'autogovern.

És curiós perquè amb els anys les coses han canviat, però hi ha un rerefons polític que no ha canviat... El president Rigol, que era conseller de treball, per exemple, en una època de crisi, i de crisi molt dura, molt dura; no sé si tan..., segurament diferent de la d'ara, però és curiós, perquè si tu agafes els diaris de sessions de l'època i agafes els d'ara, hi han intervencions molt paral·leles, curiosament.

Per tant, en època de crisi el Parlament ha de respondre, per força, i ha de poder explicar a la ciutadania i ha de poder actuar. El govern té una responsabilitat directa, immediata i claríssima, però això es reflecteix al Parlament també.

O, curiosament, tot el procés de debat de l'estatut, amb tots els condicionaments i totes les connotacions i, en fi, totes les traves que ha tingut, que no ha estat gens senzill.

Però el que és clar és que des del 1980 fins ara l'autogovern de Catalunya ha fet passes endavant molt importants. I de vegades convindria agafar una mica de perspectiva històrica tots plegats i fer l'exercici de saber llegir què hem aconseguit en aquests trenta anys. I hem aconseguit moltes coses; no prou, segur –jo mateix sóc el primer que no estic satisfet amb l'autogovern de Catalunya, jo voldria molt més, indubtablement–, però de vegades aquest voler molt més ens impedeix posar en valor el que hem aconseguit. I com a país no ens podem permetre renunciar als nostres èxits. I durant aquests trenta anys hem tingut èxits.

Hi han hagut moltes lleis en aquest país que han canviat la vida de les persones, i que les canviaran. I, és clar, ara podríem parlar dels trenta anys, podríem començar recordant la primera llei de normalització lingüística, o quan es crea TV3. Si llegeixen els primers debats al Parlament, el tema de la televisió és recurrent, és un debat molt present i es fa una televisió a Catalunya d'un nivell altíssim. Fer TV3 ha tingut un mèrit increïble! Per a nosaltres és molt senzill: obrim, premem un botonet o amb el comandament a distància, veiem la tele i ja està. Vostès saben què significa per a un país com Catalunya, nació sense estat, que no podia tenir televisió, no la podia tenir legalment, fer una televisió i que aquesta televisió sigui referent a Europa, i que sigui una televisió moderna, i que hagi arribat on ha arribat i que hagi aconseguit un

procés de normalització del català a la societat catalana? Doncs, això és una realitat. I de vegades no som prou conscients del que hem aconseguit com a país, i jo ho reivindico. Hi insisteixo: sense oblidar la perspectiva de futur. Volem anar més enllà? I tant que sí, però donem valor, posem en valor el que hem aconseguit.

I aquí hi han moltes lleis, moltíssimes. Des d'aquella primera llei de normalització lingüística que dèiem abans, fins a la llei d'educació que s'ha aprovat recentment, que potser tampoc no hi donem la importància i el valor que té. Entre altres coses, perquè segurament que el debat ha estat complicat i difícil, però per primera vegada a la història –per primera vegada a la història– Catalunya té una llei d'educació, i la té amb un marge d'aprovació prou ampli com perquè sigui una llei d'ampli recorregut.

Perdonin, a Espanya no han estat capaços de fer-ho! Govern que canviava, nova llei d'educació que feia, i així ens ha anat. Quan fem l'estatut i ens permet fer una llei d'educació pròpia, la fem ben feta.

Reivindico aquest valor també, reivindico aquest valor, perquè, si no, de vegades no som conscients del que això representa.

I de la mateixa manera que reivindico les coses positives i els valors que té, que són molts, molts més dels que ens pensem, també crec que hi han assignatures pendents: la llei electoral –ja ho hem dit– n'és una, i aquí hem de fer un esforç molt gran; i després aquesta sensació de desafecció, de desconeixement, de crítica de la política, de crítica dels polítics... Les enquestes en aquest sentit fan esgarrijar; és a dir, els percentatges de descontentament que hi ha són terribles i això ho hem de corregir. Ho hem de corregir tots. Ho hem de corregir des dels ajuntaments fins al govern de la Generalitat, però el Parlament també hi té molt a fer, hi té molt a dir. I crec que aquesta és una assignatura pendent que en el futur s'haurà de plantejar amb el màxim rigor.

Última idea. El país en aquests moments, tots plegats –i vinculat segurament també amb això que els estava dient–, estem fent política encara amb mecanismes i amb una certa visió del passat. Per exemple, aquesta rèplica i contrarèplica que abans esmentava el president Rigol. Un diu A i l'altre diu B, i l'A i el B no es poden entendre mai. Això no pot ser, això és política del passat. O sigui, la declaració, la rèplica, la contrarèplica, la contracontrarèplica, això és el passat.

Hem de ser capaços d'entendre que la política es pot fer d'altres maneres. Hem de ser capaços d'entendre, per exemple, que de vegades el que diu el de l'oposició està bé, i ho has de saber aprofitar. I el de l'oposició ha de saber reconèixer que de vegades el que fa el govern és correcte, i per tant ho ha d'aplaudir. Si fóssim

capaços d'entrar en aquesta dinàmica, que és la que ens demana el segle XXI i és a través de la qual podríem segurament arribar a molta més gent, i que per tant ens podríem presentar davant de la societat d'una altra manera, les coses anirien molt diferent.

I lligat amb això –i acabo definitivament–, Catalunya és una nació sense estat. Catalunya, per tant, té una estructura institucional que té una història, i això ens dóna força, i per tant té un valor, però al mateix temps, pel fet de no ser estat, de vegades ens provoca febleses importants.

Ara mateix, després d'haver aprovat l'estatut en referèndum, estem pendants de la sentència del Tribunal Constitucional. És clar, aquesta feblesa només es combat amb la unitat. I aquí hem de ser capaços tots plegats també de fer un esforç i d'entendre que la política del segle XXI també reclama en determinats moments fer sacrificis, ser generosos i posar el país per davant del partit.

Això no és senzill, ja ho sé, però per al país és indispensable. I qui no entengui això, no sé què passarà en el futur més immediat, però no ens podem queixar mai més que la gent no ens estima, que la gent no ens veu bé i que els polítics no fem les coses bé..., no ens podem queixar mai més, perquè la gent se'ns emportarà.

Jo crec que aquests són els grans reptes en aquests moments, i estic convençut també que gràcies a aquesta feina històrica, de passat, de present que s'ha fet al Parlament i que hem anat construint, a poc a poc, una base molt sòlida, tots aquests problemes poden tenir remei, solució, alternativa en el futur més immediat. Sobretot si som capaços de continuar amb aquest sentit institucional i de continuar posant el país per davant d'altres coses.

Moltes gràcies per la seva atenció.